

Akire ráköszönnek a házak

A Munka Erdemrend bronz fokozatával nemrégiben tüntették ki Nagy Andrást kőművest, a Szegedi Ingatlankezelő Vállalat dolgozóját. Az ilyen alkalommal szokásos üdvözlésen, gratuláción túlvan már. Barátok, munkatársak, ismerősei köszöntötték, és vele örültek sikerének. A mi kedvünkért, hogy beszéljünk vele, állványt, számszámokat hagytott ott rövid időre a felújításba fogott Bercsényi utca 15. számú házában. Nem gyakorlott nyilatkozó, nem kenyeré a beszéd, kérdéseinkre azonban szabatosan válaszolt olyan hangsúllyal, mint aki tudja, hogy a kimondott szónak súlya van. Vele együtt találgattuk, hogy amióta kalapácsot, malleoskanalat és simítólapot fogott a kezébe, hány téglát rakott fel, hány méter magas és széles falat húzott. Megállapodtunk, hogy a számok mindenképpen sokjegyűek téglában és a falak méreteiben.

időtartamára. Rajtuk is múlik, hogy a kényszerű közelség mindvégig békés maradjon. Nagy András úgy érzi, hogy az iratlan megállapodásnak eleget tett, mert úton-útfélen azok a lakók is ráköszönnek, akik nemcsak elviselték, hanem meg is köszönték a kőművesek munkáját. S ez a tisztelet szól az embernek és becsülettel művelt szakmájának.

Beszélgető partnerem ezt megtoldotta azzal, hogy munkája elismerése azoknak is szól, akikről helytállást, emberséget, mesterséget tanult. Az ingatlan-

Egyet azonban biztosan tud, azt, hogy Szegeden bármerre jár a Belvárosban, szinte minden utcában vannak házak, amelyek ráköszönnek, mert felújításukban ott van az ő munkája is falakon, homlokzatokon, sőt a városképen. A város sétálóútjában, a Kárász utcában minden ház ismerőse, mert amikor sortarozásba fogták ott a lakóházakat, szinte mindegyik homlokzaton dolgozott. Hozzátette, sokszor úgy dolgoznak, hogy a lakókat nem költöztetik ki a munkák

kezelő vállalatnál volt ipari tanuló, majd fiatal szakmunkás. S ha csak rövid kifundulásnak vesszük azt a kétévnyi időt, amennyit munkavezetőként töltött el máshol, de visszatért ide, akkor ez az első munkahelye. Azt mondta, azért jött vissza, mert hiányoztak neki az összeszokott brigádbeli társak, és üresnek érezte a kezét is a számszámok nélkül. Azóta kétszer kapott vállalati Kiváló Dolgozó kítüntetést. Ott volt az ifjúsági mozgalomban is, és útja elvezetett a pártba. Elvégezte a marxizmus-leninizmus esti középiskolát, aztán öthónapos pártiskolai végzettséget szerzett, majd bevásárolták vállalatát a társadalmi vállalatok részvételeibe. Ebben a tisztségében a tömegszervezetek közötti kapcsolat erősítését bízták rá. Jut ideje arra is, hogy megbízatásával összekötő kapocs legyen a pártvezetőség és a tömegszervezetek között. Azt mondta, hogy ő nem vállalt futást, hét végi maszkolást, pedig a kőművesek karos szakma manapság. Abból élnek, amit főmunkaidőben keres. Ami szabad ideje megmarad a társadalmi elfoglaltság után, az kell a családjának. Felesége korán került rokkant nyugdíjba. Egy kislányuk van, aki gimnazista. A hét vége az övéké, amit dorozsmai víkendtelükön-házukban töltenek el. Ami fontos is, mert a kertjükben termő gyümölcs, zöldség saját ellátásukra elegendő.

Lódi Ferenc

Szoborleltár

Azt hiszem, vitathatatlan, hogy a szegedi képzőművészet utóbbi évtizedének legjellemzőbb vonása, legkarak-teresebb ismérve a szobrászat megerősödése, az itt letelepült és tevékenykedő művészek munkásságának kiteljesedése. Ha szám szerint a régi táblaképcentrizmus nem is váltott, az érték tekintetében nem lehetünk messze az igazságtól, ha kijelentjük, szobrász-központú lett az itteni képzőművészeti közélet. Gondoljunk csak Szathmáry Gyöngyi, Tóth Valéria (mindketen Munkácsy-díjasok), Kligl Sándor, Kotsis Nagy Margit, Lapis András, Fritz Mihály, Kalmár Márton, Füz Veronika tevékenységére, a fiatal Beliczay Mária jelentkezésére, T. Nagy Irén építészethez kapcsolódó alkalmazott művészetére. Munkásságuk a tenyérben megbúvó kis érmektől egészen a köztéri munkáig átfogja a plasztika minden ágát.

Úgy tűnik, a szegedi szobrászok jó évet zártak. Szathmáry Gyöngyi két domborműves emléktábláját is felavatták, egyiken Kós Károly, másikon Bálint Sándor arcvonásait örököltette meg. Szeged centruma is új szoborral gazdagodott — a Klauzál téren elhelyezték Pátzay Pál Kenyérsejgőjét, mely földézi a régi szegedi kenyérszakmáit, s ugyanakkor szobrászatunk jeles mesterének végakarata is teljesült. A Tisza-parton a régi hid és az árvízi emlékmű között kialakulóban a

város szoborsétánya. Az első alkotás már látható a Tömörkény gimnázium kollégiuma előtti parktükörben, ahol Tóth Valéria lírai ihletettséggel, szépen formált kétalakos Lányok című szobrát helyezték el — az avatásra úgy tűnik tavaszig várhatunk. Kalmár Márton jelentős művészi feladatot kapott, mikor őt bízták meg az új Somogyi-könyvtár épülete előtt a névadó portréjának elkészítésével. A karakteres köszobor Kalmár művészi

pályájának újabb jelentős állomása.

Amikor néhány esztendeje a képzőművészeti életben — kísérletképpen — Csongrád megyét jelölték a decentralizálás terepére, többen keltettek, hogy másutt nem kapnak feladatot. Ime két ellenpélda a megvalósultak közül: Fritz Mihály első köztéri plasztikáját, a Testvérek című kétalakos szobrot Szentesen, a Hámán Károly általános iskola előtt állították föl. Kligl Sándor Operátor-émlékműve pedig a MAFILM budapesti Pasaréti úti műtermének parkjában látható.

T. L.

Kalmár Márton: Somogyi Károly

Pátzay Pál: Kenyérsejgő

Igyekvők

— Ti?... Hajtótok még? — fordul hozzám a lépcsőházban humán értelmiségi szomszédom, aki képesítéshez nem kötött, mellékfoglalkozású kisipari ténykedését félévi próbálkozás, néhány gyenge üzletkötés után, teljesen kedvét veszve, feladta. — Hajtótok még? Bólintok én, aki egész nyáron a kertet munkáltam, műszak után, a családdal, kihasználva a hosszú napokat, és az utolsó erőtartalékokat. Nem tartottunk sem szombatot, sem vasárnapot, strandról, nyaralásról nem is beszélve. Hét végén a piacokat jártam — ennyit még sohasem költöttem benzínre —, s a pénz, ami nehezen jött, oly hirtelen elillant, csak a nyomait órzom házi nyilvántartásomban. A cégem ügyein nem sokat lendíték, ha tudnák, mibe bonyolódtam, tán kipenderítenének. Persze, nem vagyok egyedül. Egykori kollégám sem teljesen ember. Szerencsésen választott szakmát: lakatos. Ma egy szövetséget alkalmazásában speciális számszámokat készít — házi műhelyében. Közben szakadatlanul főútházakat épít, annak van most jó kereslete. Persze, nem utasít vissza megrendelést, kérjenek bár garázsajtót, vaskaput, kerítést, verandát, vagy akár kék-zöldkocsit tőle. Felesége a köthurkoló kisiparban teszi az éjt nappallá — már-már egészsége rovására. Az indok: valós, vagy deklarált adósságok, magas rezsik, gverre'ek, vásárlási elképzelések.

— S te, hajtasz még? — kérdelem a havert, mikor összefutunk. Röviden válaszol, mert rohan.

— Könnyebb már — mondja —, leadtam a disznókat, mind a harmincat. A ház is kész van, annyira, hogy megkaptuk a költözési engedélyt. Az állásom, azt sajnós, otthagytam. Talán egyszerű, pár év múlva viszszatérek meg. Nézd, itt a Kiosz-igazolványom: magánfuvarozó lettem. Reggelente felöntöm a forró vízzel az IFA-t, aztán neki az ország-utnak. Hálás az öreg motor,

meghozza a havi ötvenest. Csak az a baj, hogy keveset vagyok otthon. Élénk előttem a kép: a korán megöszült tanítónő és férje, a tanteszület alig nélkülözhető pillére vasárnap délután megszolgált ruhadarabokban, a bicikli hátsó ülésén felpúpozott kukoricafattal egyensúlyozva karikáznak haza a határból. Közben szeretnének nem látszani, mert tanítványok jöhetnek szembe, mi több, azok szülei. Hiába, otthon vonítanak a disznók, gágognak a falánk libák, kaparnak a nyulak, meg a többi jószág. Sötétedésig kapálni és öntözni fognak, majd tévét néznek, míg le nem ragad a szemük.

Teszi ki-ki adottságai szerint. Rokonom — gyermekét egyedül nevelő asszony hetente kétszer jár a totózóba. Munkahelyén — ahol hivatali előmenetelét sem tartja mellékesnek — az új dolgozók betanításáért külön premizálják. Hogy szabad estéit hasznosan töltsse, elvállalta társasházuk közös képviselőjét is. Van úgy, hogy összejön neki a havi kilencezer.

Mintha lassanként mindenből kettő volna. Éár akadnak, akik egyenesen megnégyeszerik magukat, pontosabban a tőlük emberi számítás szerint elvárható teljesítményt. Időnként kénytelenek pozícióikból valamit feladni — lehetőleg a versenyben jövedelmező területeken. Aki ügyesebb: jól bedolgozott állása védelmében fektet be energiát újabb, gyorsabban megtérülő üzletbe. Társadalmi mobilitás, s mégsem ez. A mozgás tartalma, iránya, értelme változó és bizonytalan.

Az igyekvők logikájában lehet valami: többet dolgoznak, több pénzzel gazdálkodnak, többet tudnak megszerezni, felhalmozni, s ha ez tekintélyt jelent, nagyobb a tekintélyük, s ha a jó élet kritériumai ezek: jobban élnek.

Hasonlóképp gondolkozik nyomdász ismerősöm is, aki odahaza kecskéket tenyészt. A kecskétejet egy kórházba hordja, az értékes anyagért szép összeget kap. Most olyan állást keres, ahol minimális munkaidőben, bármennyi bérért — legalább névleg — megtarthatná munkaviszonyát. Az anyakecske-állományt pedig rövid időn belül szeretné megduplázni.

J. Szóráth Gyula

Jelentkezés egyetemekre és főiskolákra

Az egyetemi, főiskolai felvétellel kapcsolatos tudnivalókról tájékoztattak a Művelődési Minisztériumban. Elmondották: a felvételre jelentkezéshez szükséges nyomtatványokat egységes magában már meg lehet vásárolni minden olyan település postahivatalában, ahol közép- vagy felsőoktatási intézmény van.

Külön is árusítanak jelentkezési lapot azok számára, akik az egységes magában lévő példányokat elrontották.

A jelentkezési lap kitöltéséhez szükséges tudnivalókat a „Felvételi tájékoztató az 1985–86. tanévre” című könyv tartalmazza, amelyet januártól szintén a posta

árusít. Ebben a kiadványban található a jövő tanévben induló szakok és szakpárok keretszámai is.

A felvételre készülőeknek a közeljövőben még két tájékoztató kiadványt jelentet meg a Művelődési Minisztérium. Az elsőben bemutatják az összes magyar felsőoktatási intézményt, ismertetik a különféle képzések célját és tartalmát, az általános és a speciális felvételi követelményeket. Jól áttekinthető, összefoglaló táblázatok is segítik a pályaválasztást. Az előző évi felvételi vizsga tételét és megoldásait tartalmazza a második kötet, amelynek segítségével ellenőrizheti felkészültségét a pályázó. (MTI)

Fritz Mihály: Testvérek

Szathmáry Gyöngyi: Kós Károly

Tóth Valéria: Lányok

Kligl Sándor: Operátor-émlékmű